

Učivo o dlouhodobém majetku

Didaktické zpracování učiva pro
střední školy

Osnova učiva

1. Zařazení učiva
2. Cíle učiva
3. Struktura učiva
4. Metodické zpracování učiva týkající se „podstaty dlouhodobého majetku“
5. Metodické zpracování „výrobní kapacity“
6. Metodické zpracování „hospodaření s DM“
7. Metodické zpracování „evidence“ DM
8. Metodické zpracování „hodnocení efektivity“

Cíle učiva

Žáci by měli získat poznatky o:

- dlouhodobém majetku
- plánování
- pořízení
- hospodaření
- vyřazení
- evidence a hodnocení efektivity

Vědomosti

- o podstatě a druzích dlouhodobého majetku
- plánování (výrobní kapacita)
- pořízení (možné způsoby) včetně oceňování
- hospodaření (opotřebení, rekonstrukci, modernizaci, opravy)
- odepisování
- vyřazení
- hodnocení efektivnosti
- evidenci

Dovednosti

- **Počtení** (výpočty výrobní kapacity, využití výrobní kapacity, odpisy účetní, odpisy daňové, ukazatelů hodnocení efektivnosti dlouhodobého majetku – statické i dynamické)
- **Interpretace** výsledků
- **Orientace v** evidenci této činnosti, včetně **vyhotovení** této evidence
- Orientace v **požadavcích** týkající se výběru vhodného způsobu odepisování, vliv na výši výsledku hospodaření a daně z příjmů atd.

Struktura učiva v 1. koncentrickém okruhu (v 1. ročníku)

1. Pojem dlouhodobý majetek, členění x investování a investice
2. Plánování dlouhodobého majetku (výrobní kapacita)
3. Pořízení DM (dodavatelský způsob, vlastní činností)
4. Hospodaření s DM – opotřebení (odpisy lineární účetní popř. lineární daňové)

Struktura učiva v 1. koncentrickém okruhu

- údržba, oprava
- rekonstrukce, modernizace
- 5. Vyřazení dlouhodobého majetku (úplné opotřebení)
- 6. Evidence (inventurní karta)

Struktura učiva ve 2. koncentrickém okruhu (rozšíření učiva ve 2. a 3. ročníku)

1. Plánování (využití výrobní kapacity, ukazatele extenzivního, intenzivního a komplexního využití)
2. Pořízení na základě leasingu
3. Odepisování (daňové odpisy zrychlené i se zvýšenou vstupní cenou)
4. Financování
5. Hodnocení efektivnosti (statické ukazatele, později i vybrané dynamické)
6. Evidence (účetní doklady, analytická evidence)

Požadavky kladené na vyučující

- Podobné jako v učivu zásobovací činnosti
- Větší pozornost věnují nárokům na logické uvažování žáků (řešení příkladů s odpisy) a ekonomickému myšlení žáků (interpretace výsledků efektivnosti)

4. Metodické zpracování učiva „podstata dlouhodobého majetku“

- Seznámení s druhy (**hmotný, nehmotný, finanční**)
- Vysvětlení charakteristických rysů (dlouhodobost, doba používání, cenové kritérium, způsob opotřebovávání)
- Procvičení na příkladech

5. Metodické zpracování učiva týkající se výrobní kapacity

1. Vysvětlení podstaty výrobní kapacity
(*maximální množství produkce vytvořená za optimálních podmínek za určité časové období*)
2. Výpočet výrobní kapacity (*použití kapacitní normy výkonnosti*)

$$VK = \underset{\substack{\text{Využitelný} \\ \text{časový fond}}}{\check{C}F} \times \underset{\substack{\text{Kapacitní norma} \\ \text{výkonnosti}}}{V} \times \underset{\substack{\text{Počet jednotek}}}{P}$$

Výpočet využitelného časového fondu

Kalendářní časový fond (365 – 366 dní)	
Nominální časový fond	Nepracovní dny (neděle, soboty, svátky)
Využitelný časový fond	Plánované prostoje

Výpočet výrobní kapacity

(využití kapacitní normy času)

$$VK = \frac{\text{využitelný časový fond} \times \text{poč.jedn.zařízení}}{\text{kapacitní norma času}}$$

Využití výrobní kapacity – rozšíření učiva

Je nedostatečná nebo nadbytečná?

1. Porovnáváme skutečnou výrobu a plánovanou VK

2. Poměříme

$$\text{Využití VK} = \frac{\text{skutečná výroba}}{\text{výrobní kapacita}}$$

3. Řešíme výsledky

Ukazatelé využití DM

□ K_i = skutečný výkon/výrobní kapacita

□ K_e = skutečná doba činnosti/VČF

□ $K_k = K_i \times K_e$

6. Metodické zpracování učiva – hospodaření s dlouhodobým majetkem

- Vysvětlení podstaty opotřebení, včetně druhů
- Výpočty odpisů, lineární, daňové
- Opravy, údržba
- Rekonstrukce, modernizace
- Technické zhodnocení

Opotřebení DM

- Fyzické x morální
- Opotřebení vyjádřené v peněžních jednotkách = **odpis**
- Odpisy:
  - **účetní x daňové**
  - **lineární x degressivní x progresivní**
  - rovnoměrné x zrychlené x zpomalené
- **Oprávk**y (suma odpisů)
- **Zůstatková cena**

Problematika oceňování DM

- Pořizovací cena (hlavní a vedlejší pořizovací náklady)
- Reprodukční cena
- Vlastními náklady

Výpočet lineárních odpisů

A. Doby upotřebitelnosti

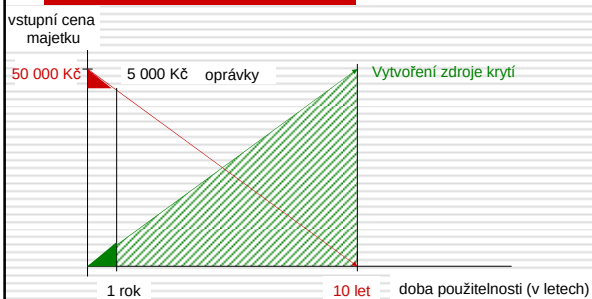
Pořizovací cena : doba upotřebitelnosti

B. Pomocí odpisové sazby

Odpisová sazba = $100 : \text{doba životnosti}$

Odpis = vstupní cena x odpisová sazba

Vysvětlení vztahu mezi vstupní a zůstatkovou cenou a zdroji krytí

Lineární odpisy (účetní) – rozšíření učiva

1. Výpočty podle doby upotřebitelnosti
2. Výpočty podle množství vyrobených výrobků (poskytnutých služeb)
3. Výpočty podle počtu ujetých km

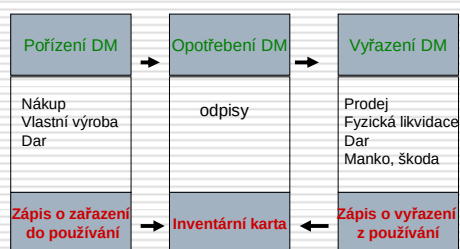
Výpočet daňových odpisů – rozšíření učiva

- Lineární daňové odpisy
- Zrychlené daňové odpisy
- Lineární a zrychlené daňové odpisy se zvýšenou vstupní cenou

Výpočet daňových odpisů

1. Seznámení se zákonem o dani z příjmů
2. Seznámení se zařazením do jednotlivých skupin
3. Seznámení s lineárními sazbami, či koeficienty
4. Seznámení s výpočty

7. Metodické zpracování evidence dlouhodobého majetku

8. Metodické zpracování učiva o hodnocení efektivnosti DM

Vědomosti:

1. Pojem efekt
2. Pojem efektivnosti
3. Ukazatelé efektivnosti
  - statické
  - dynamické

Dovednosti:

1. Výpočet ukazatelů
2. Jejich interpretace

Statické ukazatele

- Rentability
- Doby návratnosti
- Průměrné náklady

Dynamické ukazatele

- ☐ Časová hodnota peněz (současná i budoucí)
- ☐ Přehled o ukazatelích ČSH a VVP

Rentabilita (výnosnost) a doba návratnosti

$$\text{výnosnost} = \frac{\text{čistý zisk} + \text{odpisy}}{\text{náklady na poř. IM}}$$

$$\text{doba návratnosti} = \frac{1}{Ef}$$

Časová hodnota peněz - výpočet budoucí hodnoty peněz

$$j_t = j_0 \times (1 + i)^n$$

$$i = p/100$$

1 = budoucí hodnota

0 = současná hodnota

j = jistina

P = % výše úroku

n = počet let

$(1 + i)^n$ = úročitel

Časová hodnota peněz – výpočet současné hodnoty

$$j_0 = j_1 / (1 + i)^n$$

$$1/(1 + i)^n = \text{odúročitel}$$

Příklad č. 2:

*Jaká bude hodnota 100,- za 1 rok (za 2 roky)
při 10% inflaci?*

Řešení:

$$j_0 = 100 / (1 + 0,1)^1 = 91,- \text{ Kč}$$

$$j_1 = 100 / (1 + 0,1)^2 = 82,6 \text{ Kč}$$